

СЕКЦІЯ XX. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА, СПОРТ ТА ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ

ПЕРЕВАГИ ТА ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Чопик Марія Михайлівна

учитель фізичної культури вищої кваліфікаційної категорії, «учитель-методист»

Новояворівський заклад загальної середньої освіти I-III ступенів № 1

Яворівського району Львівської області, Україна

Запровадження освітньої реформи «Нова українська школа» (НУШ) в систему базової середньої освіти ставить перед учителями та здобувачами освіти нові завдання та виклики. Серед нових викликів це здійснення освітнього процесу на основі компетентнісного, діяльнісного, інтегрованого підходів та формування наскрізних умінь, використовуючи предметні дидактичні засоби. Фізичне виховання є важливою складовою процесу освіти, особливо в контексті Нової української школи. Це підтверджують чисельні наукові дослідження українських науковців та учителів фізичної культури. Системні наукові дослідження знаходимо у наукових розвідках Н. Москаленко, Н. Сороколіт, Н. Семенової, О. Ханікянц, О. Римар, А. Соловей, Г. Маланчук, В. Пасічник, О. Супруненко та ін. Науковці досліджували можливості реалізації компетентнісного підходу [1], запровадження інклюзивного навчання [13], шляхи формування різних ключових компетентностей НУШ [5, 6, 7, 8, 9], ставлення учителів фізичної культури до НУШ [4, 14] та формування їх готовності до роботи в НУШ [2, 3, 15], моделювання уроку фізичної культури за програмою НУШ та на основі компетентнісного навчання [10, 11, 12]. Проте вважаємо за необхідне розглянути переваги та проблеми, з якими зіштовхуються учителі фізичної культури в рамках цієї реформи.

Основними перевагами фізичного виховання в НУШ вважаємо оздоровче та розвантажувальне спрямування уроку фізичної культури в середніх класах. Це проявляється вибором учнів тих видів активностей, які їх цікаві та підбір новітніх видів навчальних діяльностей – флешмоби, квести, проектна діяльність.

Наступною перевагою є акцент на соціальну взаємодію. Оскільки в стандарті галузі в НУШ розвиток соціальних компетентностей є першочерговими. Уроки фізичної культури стимулюють соціальну взаємодію між учнями, розвивають навички комунікації учнів (вербальної та жестової), співпраці, співробітництва та командної роботи. Це надзвичайно важливо не лише упродовж уроку чи упродовж навчання в школі, а й у дорослому житті.

Варто зазначити, що модельна навчальна програма з фізичної культури спонукає учителів змінити акцент уроку з навчально-тренувального на урок розвитку фізичних якостей засобами поєднання трьох чи чотирьох варіативних модулів. З одного боку такий підхід є позитивним, бо дозволяє розвивати моторику дітей з урахуванням інтересів та реалізувати інтегрований підхід як вимогу НУШ, а з іншого боку учителям важко здійснити цей підхід через низку об'єктивних причин:

відсутність необхідної кількості інвентарю, велика завантаженість спортивних залів, недостатньо практичних навичок для цього.

Наступний позитивний момент, на якому хотілося б зупинитися – це те, що фізичне виховання в НУШ може слугувати засобом розслаблення та зменшення стресу. Воно також вчить дисципліні та самоконтролю.

Разом з тим, є певні проблеми та труднощі із реалізацією вимог реформи. Це недостатність спортивних ресурсів – інвентарю та обладнання в школах. Особливо гостро ця проблема стоїть перед запровадженням новітніх варіативних модулів, таких як: «Панна», «Падел», «Вудбол», «Сквош», «Доджбол», «Рінго», «Регбі» та інші.

Наступна проблема – брак заходів в очному форматі, які би підвищували професійну майстерність учителів фізичної культури з методики навчання новітніх варіативних модулів. Незважаючи на те, що Інститут модернізації змісту освіти Міністерства освіти та науки України, обласні інститути післядипломної педагогічної освіти приділяють значну увагу розгляду історії розвитку, правилам, специфіці новітніх варіативних модулів, проте ці заходи, здебільшого здійснюються в онлайн режимі. А це, в свою чергу, дає лише теоретичні знання і не формує уміння навчати учнів. Тому вважаємо важливим зосередити увагу суб'єктів з надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації учителів фізичної культури на проведенні практичних майстер-класів з методики навчання учнів рухових дій з новітніх варіативних модулів. Ще вважаємо, що місцеві органи управління освітою мали би розробляти заходи для централізованого забезпечення шкіл необхідним спортивним інвентарем та обладнанням.

Важливою проблемою, на сьогодні, також вважаємо низький рівень мотивації учнів до нововведень, рухової активності. Деякі учні можуть не бути зацікавлені у виконанні фізичних вправах через відсутність інтересу до спорту. Вважаємо, що це може бути наслідком трирічного дистанційного навчання, що спричинено строгим, адаптивним карантинном і воєнними діями а території нашої країни. Також можемо припустити, що часті повітряні тривоги негативно впливають на психоемоційний стан учнів і результатом цього є високий рівень тривожності та відмова від виконання фізичних вправ. Для цього варто звернути увагу на розроблення системи шкільного спорту в школі. Це, на нашу думку, слугувало б хорошим засобом формування стресостійкості учнів.

Висновки. Отже, підсумовуючи все вищеописане, можна стверджувати, що запровадження нових підходів у фізичне виховання школярів в рамках реформи НУШ має позитивні моменти, серед яких: оздоровче спрямування уроків фізичної культури, акцент на розвиток фізичних якостей та урахування інтересів, потреб школярів в процесі рухової діяльності, а також формування соціальних компетентностей сучасних дітей.

Проте, запровадження та реалізація нової фізичної культури не позбавлено певних проблем та труднощів. Це відсутність необхідного інвентарю та обладнання, недостатнє фінансування спортивних заходів, зниження мотивації учнів до занять фізичними вправами, спричиненого трирічною дистанційною формою навчання, повітряними тривогами та воєнною агресією росії.

Список використаних джерел:

1. Сороколіт, Н.С. (2019). Можливості реалізації ключових компетентностей Нової української школи у фізичному вихованні школярів. Спортивний вісник Придніпров'я, 3, 167–174.
2. Сороколіт Н. (2021). Готовність учителів фізичної культури до реалізації основних положень Нової української школи у фізичному вихованні. Спортивний вісник

- Придніпров'я, 2, 137–146. <https://doi.org/10.32540/2071-1476-2021-2-137>.
3. Сороколіт Н. (2022). Розвиток професійних компетентностей учителів фізичної культури в умовах Нової української школи. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві, 2(58), 22–28. DOI: <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2022-02-22-28>.
 4. Сороколіт, Н. (2018). Ставлення учителів фізичної культури до освітніх нововведень реформи «Нова українська школа». Спортивна наука України, 6(88), 53–59.
 5. Сороколіт Н. С., & Лук'янченко М. І. (2023). Реалізація ключової компетентності «Навчання упродовж життя» у фізичному вихованні. Наук. часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Київ, 5К(165), 127–130.
 6. Сороколіт Н. С. (2022) Методичні прийоми формування інформаційно-комунікативної компетентності учнів в процесі фізичного виховання. Актуальні питання фізичної культури, спорту та ергометрії. 36. тез III Міжнар. наук.-спорт. конг. Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці, 36–38.
 7. Сороколіт Н. С. (2022). Формування ключової компетентності «Інноваційність» у школярів засобами фізичної культури. Інноваційна педагогіка, 48(2), 91–94.
 8. Сороколіт Н. С. (2022). Шляхи впровадження математичної та інформаційно-комунікативної компетентностей у фізичне виховання школярів. Інноваційна педагогіка, 44(3), 54–57.
 9. Сороколіт Н. С. (2021). Шляхи впровадження мовленнєвих компетентностей Нової української школи у фізичне виховання школярів. Наук. часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 5, Педагогічні науки: реалії та перспективи. 36. наук. пр. Київ, 84(2), 79–83.
 10. Сороколіт, Н., & Москаленко, Н. (2024). Сучасні підходи до формування культурної компетентності школярів засобами фізичного виховання. Спортивний вісник Придніпров'я, 1, 94–100.
 11. Сороколіт, Н.С., Пасічник, В.М., Римар, О.В., Ханікянц, О.В., Соловей, А.В, Маланчук, Г.Г. (2024). Методичні прийоми формування ключової компетентності «Підприємливість і фінансова грамотність» у фізичному вихованні школярів. Наук. час. Нац. пед. ун.-ту ім.. М.П.Драгоманова, 175(3), 176–181.
 12. Супруненко О. В. (2020). Моделювання уроку фізичної культури за програмою НУШ. Актуальні питання сучасної педагогіки: творчість, майстерність, професіоналізм: мат. Міжнар. наук.-прак. конф. Кременчук : Методичний кабінет, 311–317.
 13. Ханікянц, О.В., Сороколіт, Н.С. & Семенова, Н.В. (2021). Стан та перспективи реалізації інклюзивної освіти у фізичному вихованні школярів. Наук. час. Нац. пед. ун.-ту ім.. М.П.Драгоманова, 21, 6К(135), 186–193.
 14. Moskalenko, N., Bodnar, I., Sorokolit, N., Rymar, O. & Solovey, A. (2020). Analysis of Attitudes to educational reforms in Ukraine of Physical Education teachers and primary education teachers. Society. Integration. Education: proceedings of the International Scientific Conference (May 22th -23th). Rēzekne, 2, 119–129.
 15. Sorokolit, N., Lukjanchenko, M., Turchyk, I. & Chopyk, R. (2021). New Ukarinian School Educational Reforms and Proffessional Mastership of the Physical Education Teacher. Society. Integration. Education: Proceedings of the International Scientific Conference (May 28th-29th). Rēzekne, IV, 179–189.